

International Journal of **Kannada** Research

www.kannadajournal.com

ISSN: 2454-5813

IJKR 2025; 11(3): 119-124

© 2025 IJKR

www.kannadajournal.com

Received: 24-06-2025

Accepted: 30-07-2025

ಡಾ. ಅನಿತಾ ಕೆ. ಗುಡಿ

ಸಹಾಯಕ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು

ಡಾ. ಆರ್.ಸಿ.ಹಿರೇಮಠ ಕನ್ನಡ

ಅಧ್ಯಯನ ಪೀಠ

ಕರ್ನಾಟಕ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ,

ಧಾರವಾಡ, ಕರ್ನಾಟಕ, ಭಾರತ

ಎದೆಯ ಹಣತೆ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ನೆಲೆಗಳು

ಅನಿತಾ ಕೆ. ಗುಡಿ

ಪೀಠಿಕೆ

ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತದ ಮುಸ್ಲಿಂ ಸಮುದಾಯವನ್ನು ಪ್ರತಿನಿಧಿಸುವ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಂಗತಿಗಳು ಇಲ್ಲಿ ಅನಾವರಣಗೊಂಡಿವೆ. ಹೆಣ್ಣು, ಹೆಣ್ಣಿನವನ್ನು, ತಾಯಿ, ತಾಯ್ತನವನ್ನು ಕೇಂದ್ರ ಭೂಮಿಕೆಯಲ್ಲಿರಿಸಿ ವಿಷಯ ವಸ್ತುವಿನ ನಿಖರತೆಗೋಸ್ಕರ 'ಎದೆಯ ಹಣತೆ' ವ್ಯಾಖ್ಯೆಯನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ.

ಬಾನು ಮುಷ್ತಾಕ್ ಅವರ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮುಸ್ಲಿಂ ಸಮುದಾಯದ ಹೆಣ್ಣಿನ ಜೀವನವೇ ಶೋಕರಸ ಪ್ರಧಾನವಾದದ್ದು ಎಂಬುದನ್ನು ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿದಿದೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ, ಸಂಕಲನದ ಉದ್ದಕ್ಕೂ ಸಂಗತಿಗಳು ಕಾಣಿಸಿರುವವು. ಹೆಣ್ಣು ತಾನು ಜೀವಿಸಿರುವವರೆಗೆ ಎರಡು ನೆಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಾರ್ಥಕನೋ, ನಿರರ್ಥಕನೋ ಬದುಕನ್ನು ಒದಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಳು.

ತಂದೆ-ತಾಯಿ, ಒಡಹುಟ್ಟಿದವರು, ಅತ್ತಿಗೆ, ನಾದಿನಿ, ಗಂಡ, ಮಕ್ಕಳು, ಅತ್ತೆ-ಮಾವ, ಹೀಗೆ ಅವಳ ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಸಂಬಂಧಗಳ ಜಗತ್ತನ್ನೇ ಹೊಂದುವಳು. ಇಲ್ಲಿ ಅವಳ ಪಾಲಿಗೆ ಇದ್ದು ಇಲ್ಲದ ಸಂಬಂಧವಾಚಿಗಳು. ಜನಪದ ಕಾವ್ಯಗಳಲ್ಲಿ, ಪೌರಾಣಿಕ ಕಾವ್ಯಗಳಲ್ಲಿ, ದೇಶಿಯ-ಮಾರ್ಗ ಕಾವ್ಯಗಳಲ್ಲಿ, ಸಣ್ಣಕಥೆಗಳಲ್ಲಿ, ಕಾದಂಬರಿ ಲೋಕದಲ್ಲಿ, ನಾಟಕ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ, ಜೀವನ ಚರಿತ್ರೆ-ಆತ್ಮ ಚರಿತ್ರೆ, ತತ್ವಪದಗಳಲ್ಲಿ-ಹೆಣ್ಣುಲೋಕದ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ನಿರೂಪಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಈ ಮುಸ್ಲಿಂ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಹೆಣ್ಣಿಗೆಂದೇ ಇರುವ ಶಾಸನಗಳು ಅತ್ಯಂತ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಆದವು. ಹಾಗಾಗಿಯೇ ಬಾನು ಮುಷ್ತಾಕ್ ಅವರು 'ಒಮ್ಮೆ ಹೆಣ್ಣಾಗು ಪ್ರಭುವೇ' ಎಂದಿರುವುದು.

ಪಾತ್ರ ವಿವರಗಳು

1. ಮೆಹರುನ್ (ಕಥಾ ನಾಯಕಿ) + ಇನಾಯತ್
2. ಮೆಹರುನ್ ಮಗಳು ಸಲ್ಮಾ-(ದೊಡ್ಡ ಮಗಳು)
3. ತಂದೆ+ತಾಯಿ ತಸಬೀಹ್
4. ದೊಡ್ಡಣ್ಣ
5. ಎರಡನೇ ಅಣ್ಣ ಅಮನ್‌ನ ಮಗಳು ರಾಬಿಯ
6. ದೊಡ್ಡ ಅತ್ತಿಗೆ
7. ಇಬ್ಬರು ತಂಗಿಯರು ರೇಹಾನ ಮತ್ತು ಸಬೀಹ
8. ತಮ್ಮ ಅಲ್ತಾಫ್
9. ಮೆಹರುನ್ ಇತರೆ ಮಕ್ಕಳು, ಪೂರಕ ಪಾತ್ರಗಳು

ಹದಿಮೂರು ಕಥೆಗಳನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಿಕೊಂಡ ಮಹತ್ವದ ಕಥಾಸಂಕಲನ 'ಎದೆಯ ಹಣತೆ' ವಾಸ್ತವವಾದದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕುಟುಂಬ, ಜಾತಿ, ಧರ್ಮ, ಭಾಷೆ ಮತ್ತು ಪಾರದರ್ಶಕತೆಯನ್ನು ಓದುಗರ ಮನ ಮುಟ್ಟುವಂತೆ ನಿರೂಪಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಕಥೆಯನ್ನು ಹೇಗೆ ಬೇಕಾದರೂ ಗ್ರಹಿಸಲು ಬರಲಾರದು. ಏಕೆಂದರೆ ಒಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತ ಮುಸ್ಲಿಂ ಸಮಾಜದ ಶಾಸನಗಳೊಂದಿಗೆ 'ಎದೆಯ ಹಣತೆ'ಯ ಅಧ್ಯಯನ ತೆರೆದುಕೊಂಡಿದೆ. ಅದನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಓದಲು ತನಗೆ ಬೇಕಾದ ಏಕಾಂತತೆಯನ್ನು ಪಡೆಯಬಹುದು. ಆದರೆ ಬೇಕಾದ ಹಾಗೆ ವಿವರಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಆ ಸಮಾಜದ ಸ್ವರೂಪ, ಅದರ ಸತ್ಯಗಳು ಆ ಸಾಮಾಜಿಕ ಜೀವನದ ಸಮಗ್ರತೆಯನ್ನು ಬಾನು ಮುಷ್ತಾಕ್ ಎದೆಯ ಹಣತೆಯಲ್ಲಿ ದಾಖಲಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಮುಸ್ಲಿಂ ಸಮಾಜದ ಸಮಗ್ರತೆಯನ್ನು ಸಲ್ಮಾನ್ ರಶ್ಮಿ, ತಸ್ಲಿಮಾ ನಸರಿನ್,

Corresponding Author:

ಡಾ. ಅನಿತಾ ಕೆ. ಗುಡಿ

ಸಹಾಯಕ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು

ಡಾ. ಆರ್.ಸಿ.ಹಿರೇಮಠ ಕನ್ನಡ

ಅಧ್ಯಯನ ಪೀಠ

ಕರ್ನಾಟಕ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ,

ಧಾರವಾಡ, ಕರ್ನಾಟಕ, ಭಾರತ

ನಿಸಾರ ಅಹಮದ್, ಸಾರಾ ಅಬೂಬ್ಬಕರ್, ಬಾನು ಮುಷ್ತಾಕ್, ಬೋಳುವಾರು ಮಹಮ್ಮದ್ ಕುಂಞ ಇತ್ಯಾದಿ ಲೇಖಕರು ದಾಖಲಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಹಣತೆ ಎನ್ನುವ ರೂಪ ನಂಬಿಕೆ, ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕತೆ ಬೆಳಸಿ ಪೋಷಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದಂತಹ ಈ ಜಗದ ಪ್ರತಿಮೆ. ಧರ್ಮ ಮತ್ತು ಹಣತೆ ಮಾನವ ಬದುಕನ್ನು ಅಲಂಕಾರವಾಗಿ ಬದುಕಲು ಪೂರಕವಾಗಿವೆ. ಹಣತೆ ಬತ್ತಿ ಎಣ್ಣೆಯನ್ನು ಸೇರಿಸಿ ಬೆಂಕಿಯಂಥ ಧಾತುವಿನಿಂದ ಅದನ್ನು ಹೊತ್ತಿಸಿದಾಗ ಅದು ತನ್ನ ಮುನ್ನಿನ ಅಸ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಕಳಚಿಕೊಂಡ ದೀಪ, ಪ್ರಕಾಶ, ಜ್ಯೋತಿ, ಪ್ರಭೆ, ಎಂದು ಗುರುತಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ತನ್ನ ಅತ್ಯುನ್ನತ ಸಂಸ್ಕಾರದಲ್ಲಿ ಮಾನವನ ಬದುಕನ್ನು ಬೆಳಗಿದ ಮಹಾಹಣತೆ ಇದು. ಮಾನವನ ನಾಗರಿಕತೆ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಮತ್ತು ಅದರ ಲೌಕಿಕ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಜೀವನವನ್ನು ಶ್ರೀಮಂತಗೊಳಿಸಿದೆ. ಇಂಥ ಹಣತೆ ಇಂದು ಬೂಕರ್‌ಗೆ ಬೆಳಕಾಗಿದೆ.

‘ಎದೆಯ ಹಣತೆ’ ಹಾರ್ಟ್‌ಲ್ಯಾಂಪ್ ಅಂತರಾಷ್ಟ್ರೀಯ 2025ರ ಬೂಕರ್ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಪಡೆದ ಕನ್ನಡದ ಮೊದಲ ಕಥಾಸಂಕಲನವಿದು. ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆ, ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಲಭಿಸಿದ ಮೊಟ್ಟಮೊದಲ ಬೂಕರ್ ಪ್ರಶಸ್ತಿ. ಕುವೆಂಪು ಜ್ಞಾನಪೀಠಕ್ಕೆ ಮೊದಲಾದಂತೆ ಬಾನು ಮುಷ್ತಾಕ್ ಬೂಕರ್‌ಗೆ ಮೊದಲಾಗಿ ಇತಿಹಾಸ ದಾಖಲಿಸಿದರು. ಕನ್ನಡದ ಎದೆಯ ಹಣತೆ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಹಾರ್ಟ್ ಲ್ಯಾಂಪ್ ಆಗಿದ್ದು ದೀಪಾ ಭಾಸ್ತಿ ಅವರ ಪ್ರತಿಭೆಯ ಬೆಳಗಿನಲ್ಲಿ ಗೆದ್ದುಕೊಂಡು ಜಗತ್ತಿನ ಅಪಾರ ಓದುಗರನ್ನು ಪಡೆದ ಸಂಕಲನವಿದು. ಇಲ್ಲಿ ದಾಖಲಾದ ತಾಯಿ, ತಾಯನ ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳ ಸ್ವರೂಪದ ಸಂವೇದನೆಗಳು ಜಗತ್ತಿನ ಎಲ್ಲೆಡೆ ಒಂದೇ ಸ್ವರೂಪದ್ದಾಗಿದೆ. ಸಮನ್ವಯ ಕವಿ ಜಿ.ಎಸ್. ಶಿವರುದ್ರಪ್ಪರ ತಾಯಿ ಸ್ವರೂಪ, ಗೃಹಿಣಿ, ಸ್ತ್ರೀ ಸ್ವರೂಪ, ಎಂತಹ ಮೌಲ್ಯಯುತ ಎನ್ನುತ್ತಾ-

“ಮನೆಮನೆಯಲಿ ದೀಪ ಮುಡಿಸಿ
ಹೊತ್ತು ಹೊತ್ತಿಗೆ ಅನ್ನ ಉಣಿಸಿ
ತಂದೆ ಮಗುವ ತಬ್ಬಿದಾಕೆ
ನಿನಗೆ ಬೇರೆ ಹೆಸರು ಬೇಕೆ
ಸ್ತ್ರೀ ಅಂದರೆ ಅಷ್ಟೇ ಸಾಕೆ”

“ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಸಮಾಜ ಅದರದೇ ಆದ ಪ್ರಾಯೋಗಿಕ ಅನುಭವವನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆ. ತನ್ಮೂಲಕ ಅದು ಅವರದೇ ಆದ ಜಗತ್ತಿನ ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನೂ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಮಕ್ಕಳ ಲಾಲನೆ ಪಾಲನೆ ಅಡುಗೆಯ ಕೆಲಸ ಮುಂತಾದವು ಹೆಣ್ಣಿನ ಕೆಲಸ ಎಂದು ಸಾಂಸ್ಥಿಕಗೊಳಿಸಲಾಗಿದೆ.”¹ ಈ ವಿಷಯ ಹಳೆಯದು ಇರಲಿ. ಆದರೆ ಈ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಇಂದು ಏನಾಗಿದೆ; ಪ್ರಕೃತಿ-ಪುರುಷ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಹೆಣ್ಣು-ಗಂಡು, ಮದುವೆ, ಕುಟುಂಬ ವ್ಯವಸ್ಥೆ, ಇಂದು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಬದಲಾಗಲು ಹೊರಟಿದೆ. ಮಗುವನ್ನು ಹೆರುವುದು ಹೆಣ್ಣಿನ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಆಯ್ಕೆ ಆಗಿ ಕುಟುಂಬ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಮತ್ತು ಅದರ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳು ವೈಯಕ್ತಿಕವಾಗಿ ನಿರ್ಧರಿಸಲು ಸಿದ್ಧರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಸಂಗಾತಿಗಳಲ್ಲದೇ ಮಕ್ಕಳನ್ನೂ ಪಡೆದು ತಾಯನ ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಕಾರಣ ಇಷ್ಟೇ ಅವಳು ಜಾಗೃತಾವಸ್ಥೆಗೆ ತಲುಪಿದ್ದಾಳೆ. ಅವಳಲ್ಲಿ ಸ್ವಪ್ರಜ್ಞೆ ಕೇಂದ್ರೀಕೃತವಾಗಿದೆ. ಬಹುಶಃ ಇಲ್ಲಿ ವಿಚ್ಛೇದನ, ಜಗಳ, ಇರ್ಷ್ಯೆ, ದ್ವೇಷ, ಮಕ್ಕಳ ಮನಸ್ಸಿನ ಮೇಲೆ ಕೆಟ್ಟ ಪರಿಣಾಮ ಇರುವುದಿಲ್ಲ ಎಂಬ ವಾದ ಈ ಯೋಜನೆಯದಾಗಿದೆ. ದಾಂಪತ್ಯದ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಗಳು ಹಿಂದೆ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಪೂರ್ವ, ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಏನಾಗಿದ್ದವು? ಈಗ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯೋತ್ತರ ಭಾರತದಲ್ಲಿ

ಮದುವೆ, ದಾಂಪತ್ಯದ ತಾತ್ವಿಕತೆ ಹಿಂದೆ ಏನು ಭದ್ರವಾದ ಶಾಸನಗಳು ಇದ್ದವೋ, ಅವು ಇಂದು ಕ್ರಮೇಣವಾಗಿ ಲಂಪಟನ, ಕರಪದ್ಧತಿ, ಜಾತಿಯ ನೆಲೆಗಳ ಪ್ರಾಬಲ್ಯದಿಂದಾಗಿ ಕೇವಲ ಪುತ್ರಸಂತಾನಕ್ಕಾಗಿ ದಾಂಪತ್ಯ ಎಂಬುದನ್ನು ಕಟ್ಟಿದರು. ಅದೂ ಇಂದು ಕಳಚಿಕೊಂಡು ದಿಕ್ಕು ದೆಸೆಯಿಲ್ಲದೆ ಸಾಗುತ್ತಿದೆ. ಜಗತ್ತಿನ ಬಹುಭಾಗದಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸಿರುವ ಮುಸ್ಲಿಂ ಸಮುದಾಯದ ಕೌಟುಂಬಿಕ, ಸಾಮಾಜಿಕ, ಧಾರ್ಮಿಕ ವಲಯದಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಸ್ಥಿತಿಗತಿಗಳನ್ನು ಕಥಾಸಂಕಲನ ಮಾತನಾಡುತ್ತದೆ. ಜನಪದ ಕಥನಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿಯೂ ಕೂಡ ಈ ತರಹದ ನೆಲೆಗಳು ಉಂಟು. ಗಂಗೆ ಗೌರಿ ಹಾಡು, ಉತ್ತರದೇವಿಯ ಕಥನ ಕವನಗಳು ಕೌಟುಂಬಿಕ ಜಗತ್ತನ್ನು ದಾಖಲಿಸಿದ್ದನ್ನು ಎದೆಯ ಹಣತೆಯೊಂದಿಗಿಟ್ಟು ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸಿದಾಗ ಎದೆಯ ಹಣತೆಯಲ್ಲಿ ಯಾವ ರೀತಿಯಾಗಿಯೂ ತಪ್ಪು ಮಾಡದ ಮೆಹರುನ್‌ಗೆ ಒದಗಿದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಇಲ್ಲಿ ಉತ್ತರದೇವಿ ಕಥನಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ಉತ್ತರದೇವಿಗೆ ಒದಗುವುದು.

ಈ ಕಥನಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ಉತ್ತರದೇವಿಯ ಬದುಕು ಸಮಾಜಮುಖಿಗೆ ತಿರುವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುವುದು. ಉತ್ತರಮಳೆಯಾಗಿ ಇಂದಿಗೂ ಕೂಡ, ಅವಳು ಪ್ರಕೃತಿ ಮಧ್ಯೆ ಬದುಕಿದ್ದಾಳೆ. ಉತ್ತರ ಮಳೆಯಾಗಿ ತನ್ನ ಜೀವಂತಿಕೆಯನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಜನಪದರಿಗೆ ಉತ್ತರದೇವಿ ತೀರಾ ಆಪ್ತಳು. ‘ಉತ್ತರ ಮಳೆಗೆ ಬಿತ್ತಿ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಸತ್ತಿ’ ‘ಉತ್ತರದೇವಿ’ಯ ಕುರಿತಾಗಿ ಜನಪದರ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನವಿದು.

“ಉತ್ತರ ನೀರಿಗೋಗಿ ಮತ್ತಾಕೆ ಬರಲಿಲ್ಲ
ಉತ್ತರ ದೇಶದ ಮಳೆಹೂದು ಕೆರೆತುಂಬಿ
ಸೊಸೆಯಮ್ಮ ನಿನ ಮಾತು ನಿಜವುಂಟೆ?”

ನೀರಿಗೆ ಹೋದ ಉತ್ತರದೇವಿ ತಡವಾಗಿ ಮನೆಗೆ ಬಂದಾಗ ಅತ್ತೆ ನೂರೆಂಟು ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಸೊಸೆಗೆ ಪ್ರಶ್ನಿಸಿ ಕೊನೆಗೆ ಮನೆಯಿಂದ ಹೊರಹಾಕಿ ಮಗನಿಂದ ದೂರ ಮಾಡುವಳು. ಕಂದನನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಂಡು, ಎಮ್ಮೆಯನ್ನು ಹೊಡೆದುಕೊಂಡು ಬೆಳ್ಳಿಚುಕ್ಕಿಯ ಮಂದಬೆಳಕಲ್ಲಿ ಉತ್ತರದೇವಿ ಬಾಗಿಲು ಬಾಗಿಲಿಗೆ ಅಲೆದಳು. ಅಣ್ಣ ತಮ್ಮ ಅಕ್ಕತಂಗಿಯರೆಲ್ಲಾ ಆದರು. ಕೊನೆಗೆ ಹಡೆದವ್ವನ ಮನೆಗೆ ಬಂದಳು. ತಾಯಿಯ ಅಪ್ಪಣೆಯಂತೆ ಉತ್ತರ ಮಳೆಯಾಗಿ ಹೊರಡುವಳು.

ಉತ್ತರದೇವಿ ಹೋದಾಳವ್ವನ ಅರಮನೆಗೆ ನನ್ನವ್ವ
.....ನೀನುತ್ತರ ಮಳೆಯಾಗಿ ಹೊರಡವ್ವ,
ಅಪ್ಪಕೊಟ್ಟೆಮ್ಮಿ ಹೊಡೆಕೊಂಡು ಉತ್ತರದೇವಿ
ಉತ್ತರ ಮಳೆಯಾಗಿ ಹೊರಟಳು.”²

‘ಎದೆ+ಹಣತೆ’ ಇಲ್ಲಿ ಎರಡೂ ದೇಸಿಯ ಕನ್ನಡ ಪದಗಳು ಇಲ್ಲಿ ಸಂಗಮಿಸಿವೆ. ಅಮರಕೋಶದಲ್ಲಿ ಹಣತೆ ಪದದ ಉಲ್ಲೇಖವಿದೆ. ‘ಹಣತೆ’ ಇದೊಂದು ನಾಮಪದವಾಗಿದೆ. ಇದರ ಅರ್ಥ ಸ್ವರೂಪ, ವ್ಯಾಪ್ತಿಯೂ ವಿಸ್ತಾರವಾದುದು. ಭಾರತೀಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಕ ನಾಗರಿಕತೆಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಬದುಕಿನ ಮೌಲ್ಯಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಟ್ಟ ಸಾರ್ಥಕ ಬದುಕು ಹಣತೆಯದಾಗಿದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಪ್ರಣತಿ, ಪಣತಿ, ಸೊಡರು, ಮಣ್ಣಿನ ದೀಪ ಎಂದು ಪರ್ಯಾಯ ನಾಮಗಳುಂಟು. ಭಾರತೀಯ ಸಮಾಜದ ಬದುಕಿನ ಭಾಗವಾಗಿ ಇದು ನೆಲೆಸಿದೆ. ತುಪ್ಪ, ಎಣ್ಣೆ, ಬತ್ತಿ ಇದರ ಸಂಗಾತಿಗಳು. ಹಣತೆಗೆ ಈ ಸಂಗಾತಿಗಳಲ್ಲದೆ ಬದುಕಲು ಬರಲಾರದು. ಇವು ಇದ್ದರೆ ಅದು ಹಣತೆ ಎಂದು ಕರೆಯಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು. ‘ಹಣತೆ’ ಇಂದು ಬೇರೆ

ಬೇರೆ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಪಡೆದಿದೆ. ಮಣ್ಣಿನಿಂದ ಇದರ ಆರಂಭದ ಜೀವನ, ನಂತರದ ಯುಗಗಳಲ್ಲಿ ಇದು ಅಲ್ಯೂಮಿನಿಯಂ, ಪಿಂಗಾಣಿ, ಗಾಜು, ವಿವಿಧ ಲೋಹಗಳಿಂದ ಹಿತ್ತಾಳೆ, ತಾಮ್ರ, ಕಂಚು, ಬೆಳ್ಳಿ, ಬಂಗಾರ, ಮಿಶ್ರಲೋಹಗಳಿಂದಲೂ ಹಣತೆಗಳು ರೂಪುಗೊಂಡಿವೆ. ಪ್ರಸ್ತುತ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಬಣ್ಣ ಬಣ್ಣದ ಹಣತೆಗಳು ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗೆ ಲಗ್ಗೆಯಿಟ್ಟಿವೆ. ಇವುಗಳನ್ನು ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಅಂತಸ್ತಿಗೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಬಳಕೆ ಮಾಡುವರು. ಈಗ ಈ ಹಣತೆ ತನ್ನನ್ನು ಇನ್ನಷ್ಟೂ ವಿಸ್ತರಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ. ಮಣ್ಣಿನಿಂದ ಲೋಹಕ್ಕೆ ತನ್ನ ಜೀವನವನ್ನು ಹೊರಳಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ. ಆದರೆ ಇವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಮೀರಿ ಒಂದು ಶಕ್ತಿಯುತ ಹಣತೆ ಅದು ಮಣ್ಣಿನ ಹಣತೆ. ಪಾತ್ರ ಬಾಂಧಾರ ವ್ಯಾಪಾರದಲ್ಲಿ ಇದಕ್ಕೆ ದೊಡ್ಡ ಬೇಡಿಕೆ. 'ಹಣತೆ' ಭಾರತೀಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಮತ್ತು ನಾಗರಿಕತೆಯನ್ನು ಪೋಷಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದಿದೆ. ಹಣತೆಗೆ ಬತ್ತಿ-ಎಣ್ಣೆಗೆ ಬೆಂಕಿ ಎಂಬ ಧಾತು ಸ್ಪಷ್ಟಿಸಿದಾಗ ಅದು ದೀಪವಾಗಿ ತನ್ನ ಚಲನೆಯ ದಿಕ್ಕನ್ನು ಬದಲಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಆಗ ಅದರ ಹೆಸರು ಬದಲಾಗುವುದು ದೀಪವೆಂದು. ಜನನ ಮರಣಕ್ಕೆ ಹಣತೆ ಬೇಕೆ ಬೇಕು. ಮದುವೆ ಮಸಣಕೂ ಕೂಡಾ. ಹುಟ್ಟಿದ ಕೂಸಿನ ತೊಟ್ಟಲಕ್ಕೂ ಹಣತೆ, ಸತ್ತ ಹೆಣದ ಮುಂದೆಯೂ ಹಣತೆ. ಇದನ್ನೇ ನವೋದಯ ಕವಿಗಳು 'ದೀಪವು ನಿನ್ನದೇ ಗಾಳಿಯು ನಿನ್ನದೆ ಆರದಿರಲಿ ಬೆಳಕೂ....' ಎಂದರು. ಕವಿ ದ.ರಾ.ಬೇಂದ್ರೆಯವರು ಇದನ್ನೇ ಮೂಡಲ ಮನೆಯ ಮುತ್ತಿನ ನೀರಿನ ಎರಕವ ಹೊಯ್ದಾ ನುಣ್ಣಿನೆರಕವ ಹೊಯ್ದಾ ಎನ್ನುತ್ತಲೇ ಬೆಳಕು ಹರಿದೂ ಜಗವೆಲ್ಲಾ ತೊಯ್ದಾ ಗಂಧರ್ವರಾ ಸೀಮೆಯಾಯಿತು ಕಾಡಿನ ನಾಡು ಕ್ಷಣದೊಳು ಎಂದು ಹಾಡಿದರು. ಇದನ್ನೇ ಬಾನು ಮುಷ್ತಾಕ್ ಎದೆಯ ಹಣತೆ ಎಂದರು. ಈ ಸಮಯವನ್ನೇ ಜಿ.ಎಸ್.ಎಸ್ 'ನನ್ನ ಹಣತೆ', 'ಹಣತೆ' 'ತಮಸೋಮಾ ಜ್ಯೋತಿರ್ಗಮಯಾ' ಎನ್ನುತ್ತ ಬರೀ ಬೂದಿಯನ್ನೇ ಕೊನೆಗೆ ಕಂಡಿದ್ದೇವೆ

“ನನಗೂ ಗೊತ್ತು ಈ ಕತ್ತಲೆಗೆ

ಕೊನೆಯಿರದ ಬಾಯಾರಿಕೆ

ಎಷ್ಟೊಂದು ಬೆಳಕನ್ನು ಇದು ಉಟ್ಟರೂ, ತೊಟ್ಟರೂ

ತಿಂದರೂ, ಕುಡಿದರೂ, ಇದಕ್ಕೆ ಇನ್ನೂ ಬೇಕು

ಇನ್ನೂ ಬೇಕು ಎನ್ನುವ ಬಯಕೆ”

ಎಂದು ಹಣತೆ ಮತ್ತು ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಅದರ ಬದುಕಿನ ತಾತ್ವಿಕತೆಯನ್ನೂ, ಹಣತೆಗಿರುವ ಮಹೋನ್ನತ ಬೆಳಕನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಇನ್ನೂ ವಚನಕಾರರು ದೇವದೇವಾಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಹಣತೆ, ಜ್ಞಾನದ ಉತ್ಪಾದನೆಯಲ್ಲಿ ಹಣತೆ ಆದಿಯಿಂದ ಎದೆಯ ಹಣತೆವರೆಗೆ ಮಹತ್ತರವಾದ ಘಟ್ಟಗಳನ್ನು ನಿರೂಪಿಸುತ್ತಾ ಬಂದಿದೆ. ಹಣತೆಯನ್ನು ವಚನಕಾರರು ಆತ್ಮೋನ್ನತಿಯ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಇರಿಸಿ ನೋಡಿದರು. ಬಾನು ಮುಷ್ತಾಕ್ರು ಹಣತೆಯನ್ನು ಸತ್ಯದ ಹುಡುಕಾಟ ಮತ್ತು ಸಮಾಜಶೋಧದ ಭಾಗವಾಗಿಸಿಕೊಂಡು ಹಣತೆಯನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸಿದರು,

“ಕಲ್ಯಾಣವೆಂಬ ಪ್ರಣತೆಯಲ್ಲಿ

ಭಕ್ತಿರಸವೆಂಬ ತೈಲವನೆರೆದು

ಆಚಾರವೆಂಬ ಬತ್ತಿಗೆ

ಬಸವಣ್ಣನೆಂಬ ಜ್ಯೋತಿಯು ಮುಟ್ಟಿಸಲು

ತೊಳಗಿ ಬೆಳಗುತ್ತಿದ್ದಿತ್ತಯ್ಯ ಶಿವನ ಪ್ರಕಾಶ”- ಅಲ್ಲಮಪ್ರಭುದೇವರು. ಬಸವಣ್ಣನವರಿಂದ ಹಿಡಿದು ಬಾನು ಮುಷ್ತಾಕ್ ಅವರ ಎದೆಯ

ಹಣತೆವರೆಗೂ ಹಣತೆಯ ಮೌಲ್ಯವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಿನೆಲೆಯಿಂದ ಹೊರಟು ಇಡೀ ಸಮಾಜಮುಖಿಯಿಂದ ದಾಖಲಿಸಿದ್ದು ವಿಭಿನ್ನ ನೆಲೆಗಳಲ್ಲಿ. ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳು ಅನುಭವಿಸುವ ನೋವುಗಳನ್ನು, ಮತಾಂತರ, ಅಂತರ್ಜಾತಿ ವಿವಾಹ, ಕೋಮುವಾದ, ತಲಾಖ್‌ನಂತಹ ಮೂಲಭೂತ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವ ವೈದೃಶ್ಯಗಳು, ಶೋಷಣೆಯನ್ನು, ಕ್ರೌರ್ಯಗಳನ್ನು, ಇವರು ಎದುರಿಸುವ ಬಗೆಹರಿಯದ ಬಿಕ್ಕಟ್ಟುಗಳನ್ನು ಲೇಖಕರು ಈ ಸಂಕಲನದಲ್ಲಿ ನಿರೂಪಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಕಥೆಯ ನಾಯಕಿ ಶಾಲೆ ಕಲಿತದ್ದು ಕಾಣುತ್ತೇವೆ. ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದರೂ ಅವಳಿಗೆ ಬಿಡುಗಡೆ ಇಲ್ಲ. ಶಿಕ್ಷಣದಿಂದ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳ ಉದ್ಧಾರ. ಆದರೆ ಈ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಕೌಟುಂಬಿಕವಾದ ಕೇಂದ್ರ ಸಂಗತಿಗಳು ಧ್ವಂಸದಲ್ಲಿವೆ. 'ತಲಾಖ್ ತಲಾಖ್ ತಲಾಖ್' ಎನ್ನುವ ಈ ಶಾಸನ ಇಸ್ಲಾಂ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕಠೋರ ಶಸ್ತ್ರವಾಗಿದೆ.

ಎದೆಯ ಹಣತೆಯನ್ನು-ಸ್ವಪ್ರಜ್ಞೆಯ ಮೂಲಕ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡುವುದಾಗಿದೆ. ಸಮಾಜ, ಕುಟುಂಬ, ಸತ್ಯದ ಹುಡುಕಾಟ, ನೈತಿಕತೆ, ಒಳ್ಳೆಯತನ, ಮನುಷ್ಯತ್ವ, ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಶೋಷಣೆ, ಪ್ರಕೃತಿ ನಿಯಮಗಳು, ದಾಂಪತ್ಯದ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಗಳು ಮತ್ತು ತಾತ್ವಿಕತೆ. ಈ ಎಲ್ಲ ಸಂಗತಿಗಳಿಗೆ 'ಎದೆಯ ಹಣತೆ' ಏನು ಉತ್ತರಿಸುವುದು? ಧಾರ್ಮಿಕ ಗುರುಗಳು, ಸಮಾಜ ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳು, ಸಾಹಿತಿಗಳು, ಸಮಾಜ ಚಿಂತಕರು ಈ ಎಲ್ಲ ಸಾಧ್ಯತೆಗಳ ಕುರಿತು ಹೊಸಬಗೆಯಲ್ಲಿ ಶೋಧಿಸಿದ್ದಾರೆ, ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಎದೆಯ ಹಣತೆ ಚಿಲ್ಲಿದ ಬೆಳಕು ಹೊಟ್ಟೆ ಬಿರಿಯುವಷ್ಟಿದೆ, ಕೈಕಾಲು ನಡುಗುವಷ್ಟಿದೆ. ಪ್ರಯಾಣ ಅರ್ಥಕ್ಕೆ ನಿಲ್ಲಿಸಿ ಮೌನಕ್ಕೆ ಶರಣಾಗಿ ಓದುಗರನ್ನು ಚಿಂತನೆಗೆ ಹಚ್ಚುವುದು. ದಾರಿ ಬಿಡುವುದು. ಯುನಿವರ್ಸಲ್ ನಿಯಮಗಳನ್ನು, ತನ್ನ ಸಮಾಜದ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಇಡೀ ಸಮುದಾಯದ ಮೇಲೆ ಹೇರಿ, ತಲ್ಲಣಗಳನ್ನು ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಉತ್ಪಾದಿಸುತ್ತದೆ.

ವಿ.ಸೀತಾರಾಮಯ್ಯ ಅವರು- ಈ ಸಂದರ್ಭವನ್ನು ಎಲ್ಲ ಜಾತಿ ಮತ ಧರ್ಮದ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳು ಹುಟ್ಟಿದ ಮನೆಯಿಂದ ಕೊಟ್ಟ ಮನೆಗೆ ಹೋಗುವಾಗ ತಂದೆ ತಾಯಂದಿರಿಗೆ ಒಂದೆಡೆ ಸಂಭ್ರಮವಾದರೆ ಮತ್ತೊಂದೆಡೆ ದುಗುಡ, ಭಯ. ತಮ್ಮ ಮಗಳು ಗಂಡನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಸುಖವಾಗಿರಲೆಂದೇ ಲೋಕ ತಂದೆ-ತಾಯಿಯರ ಆಶಯವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

“ಎಮ್ಮ ಮನೆಯಂಗಳದಿ ಬೆಳದೊಂದ ಹೂವನ್ನು

ನಿಮ್ಮ ಮಡಿಲೊಳಗಿರಲು ತಂದಿರುವೆವು

ಕೊಳ್ಳೇರೀ ಮಗುವನ್ನು ಎಮ್ಮ ಮನೆ ಬೆಳಕನ್ನು

ನಿಮ್ಮ ಮನೆಯನು ತುಂಬಲು ಒಪ್ಪಿಸುವೆವು.”-

ವಿ.ಸೀತಾರಾಮಯ್ಯ

ಪ್ರತಿ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳ ಜೀವನದ ಮಹತ್ವದ ಘಟ್ಟವಿದು. ಮದುವೆ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ತಂದೆ-ತಾಯಿ, ಅಣ್ಣ-ತಮ್ಮ, ಅಕ್ಕ-ತಂಗಿ, ತವರಿನ ಎಲ್ಲ ಸಂಬಂಧಗಳಾಚೆ ಕೊಟ್ಟ ಮನೆಯನ್ನು ತನ್ನ ಶಾಶ್ವತ ಮನೆ ಎಂದು ಪ್ರತಿ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳ ನಂಬಿಕೆ. ಮತ್ತು ಭಾರತೀಯ ಸಮಾಜ ಹಾಗೇ ಬಂದಿದೆ.

ತಾಯನ ಎನ್ನುವುದು ಪ್ರಕೃತಿಯು ಹೆಣ್ಣಿಗೆ ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಬಹುದೊಡ್ಡ ವರದಾನ. ಅದೊಂದು ಮುಖ್ಯವಾದ ಘಟ್ಟವಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ. ಒಂದು ಖುಷಿಯ ಪರ್ಯಣ. ಮಕ್ಕಳಿಗಾಗಿಯೇ ಸಂಗಾತಿಯನ್ನು ಹೊಂದುವ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯಿಂದಾಚೆಗೆ ಈ ಕಥೆಯನ್ನು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಸಾವಿರಾರು ಬದುಕಿನ ಭರವಸೆ ಕನಸುಗಳನ್ನು ಹೊತ್ತು ಕೊಟ್ಟ ಮನೆಗೆ ಬಂದ 'ಮೆಹರುನ್' ಗಂಡನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಅನುಭವಿಸಿದ್ದ

ಹೃದಯ ವಿದ್ರಾವಕ ಸಂದರ್ಭಗಳನ್ನು ಹುಟ್ಟಿದ ಮನೆ ಕೊಟ್ಟ ಮನೆಗಳೆರಡೂ ಮೆಹರುನ್‌ಗಳಿಗೆ ಕರಾಳ ಸಂಬಂಧಗಳಾಗಿ ಪರಿವರ್ತನೆ ಆಗುವವು.

ತವರಿನ ಆಸರೆ ಹುಸಿ ನಿರೀಕ್ಷೆಯಿಂದ ಮರಳಿದ ಮೆಹರುನ್‌ಗೆ ಒಡಹುಟ್ಟಿದವರು “ಡೋಲಿ ಹೋದ ಮನೆಯಿಂದಲೇ ಡೋಲ ಹೋಗ್ಬೇಕು.... ಇಲ್ಲಾಕೆ ಬಂದೆ? ನಡಿಯಾಚೆ”³ - ಎಂದು ತವರು ಹೇಳಿದರೆ, ನನ್ನ ಸುಖಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದವಳನ್ನು ಕಂಡೊಂದಿದೀನಿ” ಎಂದು ಮೆಹರುನ್‌ನ ಗಂಡನ ಈ ಹೇಳಿಕೆಗಳನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪ ಗಮನಿಸಬೇಕು. ಮೆಹರುನ್ ಇನಾಯತ್‌ನನ್ನು ಮದುವೆಯಾಗಿ ಅವನ ಪ್ರತಿ ಮಾತನ್ನೂ ಪಾಲಿಸಿ, ಅವನ ಮನೆಯ ಹಿರಿಯ ಸೊಸೆಯಾಗಿ, ಹನ್ನೆರಡು ವರುಷಗಳವರೆಗೆ ಮನೆಯ ಹಣತೆಯಾಗಿ ಉರಿದಳು. ಅವನ ಮನವ ಬೆಳಗಿದಳು. ಈಗ ಮೆಹರುನ್ ಗಂಡ ಇನಾಯತ್ ಬೇರೊಬ್ಬಳೊಂದಿಗೆ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಇರಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದು ಇಡೀ ಮನೆತನದ ಮೇಲೆ ಹೊಡೆತ ಬೀಳುವುದು. ಹೆಂಡತಿ ಮಕ್ಕಳ ಮನಸ್ಸು ಆಘಾತಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗುವ ಸಂದರ್ಭವನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪ ಮೇಲ್ದರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಚರ್ಚಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ.

ನನ್ನ ಓದಿನ ತಾತ್ವಿಕತೆ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಈ ಕಥೆಯ ಕೇಂದ್ರ ಜೀವ ಮೆಹರುನ್ ಮಗಳು ಸಲ್ಮಾ. ಇವಳು ಹದಿನಾರರ ಬಾಲಕಿ. ಹತ್ತನೆಯ ತರಗತಿ ವಾರ್ಷಿಕ ಪರೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ಎದುರಿಸುವ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಸಂಘರ್ಷ, ನೀರವ ಮೌನ. ಮೆಹರು ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳು ಕಳವಳ ಆತಂಕದ ದುಗುಡದಲ್ಲಿ ಬದುಕುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ತನಗೆ ಎಲ್ಲಿಯೂ ಸಾಂತ್ವನ ಭರವಸೆ ಸಿಗದಿದ್ದಾಗ, ಈಗ ಸಾವನ್ನು ಬಯಸುವಳು. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಇವಳಿಗೆ ಕೇವಲ ಇನಾಯತ್ ಮಾತ್ರ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ಇವಳ ಈ ನಿರ್ಧಾರದಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳ ನೆನಪಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಮೈ ಮೇಲೆ ಸೀಮೆಎಣ್ಣೆ ಸುರಿದುಕೊಂಡ ಇನ್ನೇನು ಬೆಂಕಿಕಡ್ಡಿ ಗೀರುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಇವಳ ಬದುಕು ‘ಎದೆಯ ಹಣತೆ’ ಕಡೆಗೆ ತಿರುವು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುವುದು. ಇಲ್ಲಿಗೆ ಕಥೆ ಮುಗಿಯುವುದು. ಎಲ್ಲಿ ಸಾಯುವುದೆಂದು ಸ್ಥಳ ನಿಗದಿ ಮಾಡುವ ಮೆಹರುನ್ ಮನೆಯಲ್ಲೋ, ಹೊರಗೋ ಎಂದು ಆಳವಾಗಿ ವಿಚಾರಿಸಿ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ತೊಂದರೆ ಆಗದಿರಲೆಂದು ಮಧ್ಯರಾತ್ರಿ ಹಸುಗೂಸನ್ನು ನೆಲದ ಮೇಲಿರಿಸಿ ಅಂಗಳಕ್ಕೆ ಬಂದು ಸೀಮೆ ಎಣ್ಣೆ ಸುರಿದುಕೊಂಡು ಕಡ್ಡಿಗೀರುವ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಹಸುಗೂಸಿನ ಅಳವು ತಾರಕಕ್ಕೇರಿದ್ದನ್ನು ಕೇಳಿಕೊಂಡ ಮಗಳು ‘ಸಲ್ಮಾ’ ಗಾಬರಿಯಿಂದ ನಿದ್ರೆಯಿಂದೆಚ್ಚಿತ್ತು ಓಡಿ ಬಂದಾಗ ತಾಯಿಲ್ಲದ್ದು ಕಂಡು ಮನೆಯಲ್ಲ ಹುಡುಕಿ ಸೀಮೆಎಣ್ಣೆ ವಾಸನೆ ಜಾಡನ್ನು ಹಿಡಿದು ಅಂಗಳದಡೆಗೆ, ಒಂದೇ ಉಸಿರಿಗೆ ತಾಯಿ ಹತ್ತಿರ ಓಡಿ ಬರುವ ಮಗಳು, ಹಸುಗೂಸನ್ನು ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಹಾಕಿ “ಅಮ್ಮೀ.... ಅಮ್ಮೀ.... ನಮ್ಮನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗಬೇಡಿ ಎಂದು ತಾಯಿಯ ಕಾಲುಗಳನ್ನು ಬಿಗಿದಪ್ಪಿದಳು. ಬಿಕ್ಕಿ ಬಿಕ್ಕಿ ಅಳುತ್ತಿದ್ದ ಸಲ್ಮಾ.... ನೆಲದಲ್ಲೇ ರೋದಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಹಸುಗೂಸು, ಸಲ್ಮಾ ತಾಯಿಯ ಕಾಲುಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟಿಲ್ಲ. “ಅಮ್ಮೀ ಅವರೊಬ್ಬರನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡ ರೋಷದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮೆಲ್ಲರನ್ನೂ ಅವಳ ಕಾಲ ಬುಡಕ್ಕೆ ಎಸೆಯುವುದು ಸರಿಯಾ? ಅಬ್ಬಾಗೋಸ್ಕರ ಸಾಯಲು ಸಿದ್ಧಳಾಗಿರುವ ನೀನು, ನಮಗಾಗಿ ಬದುಕಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲವೇ? ನಮ್ಮೆಲ್ಲಾ ನೀನು ಹೇಗೆ ತಬ್ಬಲಿಗಳನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಲು ಸಾಧ್ಯ ಅಮ್ಮೀ. ನಮಗೆ ನೀನು ಬೇಕು.” ಎಂದು ಮಗಳು ಮಾತನಾಡುವ ಮಾತುಗಳು ಎಂಥವರ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಕರಗಿಸುತ್ತದೆ. ಇದು ಕಥೆಯ ಕೊನೆಗೆ ನಡೆಯುವ ಮಾತುಕತೆ ಆಗಿದೆ. ಪುಣ್ಯಕೋಟಿ

ಗೋವಿನ ಹಾಡಿನಲ್ಲಿ ಇಂಥ ಒಂದು ಪ್ರಸಂಗವನ್ನು ಕಾಣುತ್ತೇವೆ. ಆದರೆ ಗೋವಿನ ಹಾಡಿನಲ್ಲಿ ತಾಯಿ ಮಗನ ಸಂಭಾಷಣೆ ಇದೆ. ಎದೆಯ ಹಣತೆಯಲ್ಲಿ ತಾಯಿ ಮಗಳ ಸಂಭಾಷಣೆಯಿದೆ. ಅಲ್ಲಿಯೂ ತಾಯಿ ಸಾವಿನಿಂದ ಹೊರಬರುವಳು. ಇಲ್ಲಿಯೂ

ತಾಯಿ ದುರಂತದಿಂದ ಪಾರಾಗುವಳು.

“ಅಮ್ಮ ನೀನು ಸಾಯಲೇಕೆ
ನಮ್ಮ ತಬ್ಬಲಿ ಮಾಡಲೇಕೆ
ಕಂದ ನಿನಗೆ ದುಃಖವೇತಕೆ
ಚಂದದಿಂದಲಿ ಬಾಳು ಧರೆಯಲಿ
ಕಟ್ಟ ಕಡೆಯಲಿ ಮೇಯಬೇಡ
ಬೆಟ್ಟದೊತ್ತಿಗೆ ಹೋಗಬೇಡ
ದುಷ್ಟವ್ಯಾಘ್ರನು ಹೊಂಚುತಿರುವನು
ನಟ್ಟನಡುವಿರು ಕಂದನೆ
ಕೂಡಿ ನಾವು ಬರುವೆವು”⁴

ಸತ್ಯ, ಅಹಿಂಸೆ, ತ್ಯಾಗ, ವಾತ್ಸಲ್ಯ ಇವು ತಾಯಿಯ ಸ್ವರೂಪದ ಅಂಗಗಳು. ತಾಯಿ-ಮಗಳ, ತಾಯಿ-ಮಗನ ಕಳ್ಳುಬಳ್ಳಿ ಸಂಬಂಧ ಎಲ್ಲ ಪ್ರಾಣಿ ಪಕ್ಷಿಗಳಲ್ಲುಂಟು.

ಈ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಕಥೆಗಾರ್ತಿ ಒಂದು ಮಾತನ್ನು ದಾಖಲೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಮೆಹರುನ್‌ನ ಎದೆಯ ಹಣತೆ ಎಂದೋ ಆರಿ ಹೋಗಿದೆ. ಮಗಳ ಎಲ್ಲ ಮಾತಿಗಿಂತ ಅವಳ ಸ್ವರ್ಶದಿಂದ ಪ್ರಭಾತದ ಬೆಳಕು ನಿಧಾನವಾಗಿ ಪಸರಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಎಂದು ಹೇಳಿ ಕಥೆಗೆ ಮುಕ್ತಾಯ ನೀಡುತ್ತಾರೆ. ಈ ತಾಯಿ ಮಕ್ಕಳ ಮಧ್ಯದ ಒಂದು ಕರುಣಾಜನಕ ಸ್ಥಿತಿ ಅದು ಈ ಜಗತ್ತನ್ನು ಒದ್ದೆಗಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ತೇಲುವಂತೆ ಮಾಡಿದೆ. ತಾಯಿ ಅಂದ್ರನೆ ಹಾಗೆ.

ತಾಯಿಯ ಪ್ರೀತಿ, ಮಗುವಿನ ಜೀವನ ಮತ್ತು ಅದರ ಅಗತ್ಯಗಳನ್ನು ಷರತ್ತಿಲ್ಲದೇ ಪೋಷಿಸುವುದು. ಆದರೆ ಈ ನಿಲುವಿಗೆ ಒಂದು ಹೊಸ ಮುಖ್ಯ ಅಂಶವನ್ನು ಸೇರಿಸಬೇಕು. ಮಗುವಿನ ಜೀವನದ ಪೋಷಿಸುವಿಕೆಗೆ ಎರಡು ನೆಲೆಗಳಿವೆ: ಒಂದು ಮಗುವಿನ ಬದುಕು ಮತ್ತು ಬೆಳವಣಿಗೆಗಳಿಗೆ ಅತ್ಯವಶ್ಯಕವಾದ ಆರೈಕೆ. ಮತ್ತು ಜವಾಬ್ದಾರಿ: ಇನ್ನೊಂದು ಮುಖ್ಯ, ಕೇವಲ ಪೋಷಣೆಗಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚು ಆಳವಾದುದು. ಇದರಿಂದಾಗಿ ಮಗುವಿನಲ್ಲಿ ಜೀವನದ ಪ್ರೀತಿ ಹುಟ್ಟುತ್ತದೆ.

“ಈ ಬಗೆಯ ತಾಯಿಯ ಪ್ರೀತಿಯು ರೂಪುಗೊಳ್ಳಲು ಮಾನವನ ಕೆಲವು ವಿಶಿಷ್ಟವಾದ ಮಾನಸಿಕ ವಿವರಗಳು ಕಾರಣವಾಗುತ್ತವೆ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ತಾಯಿಯ ಪ್ರೀತಿಯಲ್ಲಿರುವ ಸ್ವಮೋಹದ ಅಂಶ. ಎಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಮಗುವು ತನ್ನ ಭಾಗವೇ ಆಗಿರುವುದೋ ಅಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಅವಳ ಪ್ರೀತಿ ಮತ್ತು ಮಮಕಾರಗಳು ಅವಳ ಸ್ವಮೋಹವನ್ನು ತೃಪ್ತಿಪಡಿಸುವ ಸಾಧನಗಳಾಗಿರಬಹುದು. ಇನ್ನೊಂದು ಪ್ರೇರಕ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಅವಳು ಮಗುವಿನ ಮೇಲೆ ಅಧಿಕಾರ ಚಲಾಯಿಸಲು ಹಾತೊರೆಯುವುದರಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಹಿಡಿತದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವ ಬಯಕೆಯಲ್ಲಿ ಕಾಣಬಹುದು.”⁵

ಮೆಹರುನ್‌ನ ಚಲನರಹಿತ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಆಕೆಯ ತವರು ಮನೆ ಮತ್ತು ಗಂಡನ ಮನೆಯವರು ಒತ್ತಾಯಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಅನ್ಯಳಾಗಿ ಬದುಕುವ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಇರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅವಳು ಪೂರ್ತಿ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದರೆ ಮಾನಸಿಕವಾಗಿ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ಶಕ್ತಿವಂತಳಾಗಬಹುದೆಂದು, ಅವಳ ಅಸ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಹತ್ತಿಕ್ಕುವಗೋಸ್ಕರ ಅವಳಿಗೆ ಶಿಕ್ಷಣ ಪೂರ್ತಿ ದೊರೆಯಲಾರದಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಕಲೆ ಜೀವನವನ್ನು ಧ್ಯಾನಿಸುತ್ತದೆಯೇ ಹೊರತು ಸಾವನ್ನಲ್ಲ. ಇತಿಹಾಸಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಭೆಯೊಂದೇ ಮಾನದಂಡ. ಹಾಗಾಗಿ ಭವಿಷ್ಯದಲ್ಲಿ ‘ಎದೆಯ ಹಣತೆ’ ಕಥೆ ಅದೇ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಜೀವನ ನಡೆಸುವವರಿಗೆ ಸತ್ಯ ತನ್ನ ಸಾಮರ್ಥ್ಯದೊಂದಿಗೆ ಬದುಕಿ, ಮೆಹರು ಪಾತ್ರ ಮೂಲಕ ವ್ಯಕ್ತಿ ವಿಶಿಷ್ಟತೆ, ಪೌರುಷ್ಯ, ಐತಿಹಾಸಿಕ ಪ್ರತ್ಯೇಕತೆ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಪ್ರಜ್ಞೆ, ಅತಿಯಾದ ನೈತಿಕ ಧ್ವಂದ್ವಗಳು, ಮುಗ್ಧತೆ, ನರಕದ ರೂಪಗಳು

ನಿರಂತರವಾಗಿ ಮುಸ್ಲಿಂ ಸಮುದಾಯದ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳ ಮೇಲೆ ಹೇರಲ್ಪಡುತ್ತ ಬಂದಂತಹ ಒಂದು ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಅಸ್ತಿತ್ವವುಳ್ಳ ಜೀವನ ಶೈಲಿ. ಇದನ್ನು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ಕಟ್ಟಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಇಲ್ಲಿರುವ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ತಿಕ್ಕಾಟಗಳು, ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಮತ್ತು ಭಯದ ಬದುಕಿನ ಕುರಿತಾಗಿ ಪುನರಾಲೋಚನೆ ಮಾಡಲು 'ಎದೆಯ ಹಣತೆ' ಪ್ರಧಾನವಾಗಿದೆ.

“ನಾನು ಒಂದೇ ಉಸಿರಿನಲ್ಲಿ ಒಂದು.....ಎರಡು.....ಮೂರು ಅಂತ ಹೇಳಿ ಮುಗಿಸಿ ಬಿಡ್ತೀನಿ ಅಂತ ಹೇಳು.....ಆಮೇಲೆ ಅವಳಿಗೇ ತಲಾಖ್ ಆಗಿ ಬಿಟ್ಟು ಮೇಲೆ ಅವಳ ತಂಗಿಯರನ್ನಾಗಲೀ, ಅವಳ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳನ್ನಾಗಲೀ, ಹೇಗೆ ದಾಟಿಸುತ್ತಾಳೆನ್ನುವುದನ್ನು ನಾನು ನೋಡ್ತೀನಿ”⁶ ಇನಾಯತ್‌ನ ಮಾತುಗಳಿವು. ಈ ಮಾತುಗಳ ಹಿಂದಿರುವ ಧ್ವನಿ ಎಂತಹದು? ಅವಳು ತನ್ನ ಜೀವನ ನೋಡಿಕೊಂಡು ತನ್ನ ಮಕ್ಕಳು-ಮರಿ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು, ತನ್ನ ಗುರಿಯನ್ನು ಮುಟ್ಟುವುದಾದರೂ ಹೇಗೆ? ಯಾವ ದಾರಿಗಳು ತೆರೆದಿವೆ, ಯಾವ ದಾರಿಗಳು ಮುಚ್ಚಿವೆ. ಮೆಹರು ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಬದುಕಿದ್ದು ಅವಲಂಬಿತ ಸ್ಥಿತಿಯ ಬದುಕನ್ನು. ನೂರಾರು ತಾಕಲಾಟಗಳ ಕೂಪದಲ್ಲಿ ಒದ್ದಾಡುವಳು. ಅವಳಿಗೆ ಬಿಡುಗಡೆ ಎಂಬುದು ಇಲ್ಲವಾಗಿ ಬಂಧನ ಸ್ಥಿರವಾಗುತ್ತದೆ. ತನ್ನ ಅಸ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಮೀರುವ ಅನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಿಂದ ಹೊರಬರಲು ವಿಚಾರಿಸುವಳು. ಸಾಧ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲ ಎಂಬುದನ್ನು ನಿರೂಪಕರು ದಾಖಲಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ದಾಖಲಾದ ಭಾಷಾ ಪ್ರಯೋಗಗಳ ಸೂಕ್ಷ್ಮಗಳು

1. “ಅಮ್ಮೀ..... ಅಮ್ಮೀ ನಮ್ಮನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗಬೇಡಿ”⁷
2. ಅಮ್ಮೀ.... ನಮಗೆ ನೀನು ಬೇಕು.
3. ಅವನ ವಂಶದ ಕುಡಿಗಳನ್ನು ಹೊತ್ತ ತನ್ನ ಬಸಿರ ಅಪಮಾನ ಮಾಡಿದ.
4. ತನ್ನ ತವರಿನ ಆಸರೆಗೆ ಕೈ ಚಾಚಿದಳು.
5. ಅವರನ್ನು ಜೀವಂತ ಜ್ವಾಲೆಗೆ ಆಹುತಿಗೊಳಿಸಿದ.
6. ನೀನು ನನ್ನ ತಾಯಿ ಸಮಾನ-ಇನಾಯತ್. ‘ನಿನ್ನ ಮಿಕ್ಕ ಗಂಡಸರ್ ಸಹೋದರರು’- ಅಮೃತಮತಿ.
7. ಅವಳ ಬಾಳಿಗೆ ಹಸಿರನ್ನೊದಗಿಸಿದ ತನ್ನನ್ನು ಬರಡನ್ನಾಗಿಸಿದ.
8. ನಾನು ಒಂದೇ ಉಸಿರಿನಲ್ಲಿ ಒಂದು.... ಎರಡು.... ಮೂರು....ಅಂತ ಹೇಳಿ ಮುಗಿಸಿ ಬಿಡ್ತೀನಿ.
9. ನನ್ನ ಸುಖಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದವಳನ್ನು ಕಂಡೊಂಡಿದೀನಿ.
10. ಡೋಲಿ ಹೋದ ಮನೆಯಿಂದಲೇ ಡೋಲ ಹೋಗ್ವೇಕು.... ಇಲ್ಯಾಕೆ ಬಂದೆ?
11. ಅವಳ ಆತ್ಮವನ್ನು ಕೂಡ ನಗ್ಗೊಳಿಸಿದ.
12. ಅನಾಥವಾಗುತ್ತಿರುವ ಈ ಹಸುಗೂಸುಗಳಿಗೆ ನೀನೆ ತಾಯಿ ನನ್ನ ಕಂದಾ”.....
13. ಅಮ್ಮ ಮೆಹರುನ್ ಪುಪ್ಪು (ಅತ್ತೆ) ಬಂದರು.
14. ಈ ಸಂಕಲನದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕಲೆ ಇದೆ. ಇನ್ನೊಂದು ಸಲ ಓದಬೇಕೆಂಬ ಒಂದು ತಾಯ್ತನದ

ದರ್ಶನವಿದೆ. ತಾಯ್ತನದ ಉದ್ದೀಪನ ಭಾವವಿದೆ.

ಹಳಗನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಅಮ್ಮ ಎಂದರೆ ತಂದೆ ಎಂದರ್ಥ. ‘ಅಮ್ಮನ್’ ಎಂದೂ ಕೂಡಾ ತಂದೆಯ ಹೆಸರಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಯಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ತುಳುವಿನಲ್ಲಿಯೂ ತಂದೆಗೆ ‘ಅಮ್ಮ’ ತಾಯಿಗೆ ‘ಅಪ್ಪ’ ಎಂದೇ ಕರೆಯುವರು. ಹೊಸಗನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಅಮ್ಮ ಎಂದರೆ ‘ತಾಯಿ’ ಎಂದಾಗಿದೆ. ಹಳಗನ್ನಡದಲ್ಲಿ ‘ಅಬ್ಬಿ’ ಎಂದಿತ್ತು ತಾಯಿಗೆ. ಅಬ್ಬಿ, ಅಮ, ಅವೆ, ಅವ್ವ ಎಂದು ತಾಯಿಯನ್ನು ಕರೆಯುತ್ತಾ ಬರಲಾಗಿದೆ.

ಎದೆಯ ಹಣತೆ ಅಂತೇ ಏಕೆ ಕರೆದರು ಲೇಖಕಿ? ಎದೆಯ ಹುಡುಕಾಟವನ್ನು ಮಾಡಿದಾಗ ಅದು ಹೃದಯ, ಮನಸ್ಸು ಇತ್ಯಾದಿ. “ಶಿಶುವು ತನ್ನ ತಾಯಿಯನ್ನು ಆಕೆಯ ಒಡಲಿನಿಂದ ಹೊರಬರುವ ಫೆರಮೋನುಗಳ ಮೂಲಕ ಪತ್ತೆಹಚ್ಚುತ್ತದೆ. ಹಾಗಾಗಿ ಅಳುವ ಮಗುವನ್ನು ತಾಯಿ ಎತ್ತಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವಂತೆಯೇ ಮಗುವು ಸುಮ್ಮನಾಗುತ್ತದೆ. ಅಮ್ಮನ ಅಮ್ಮ, ಶಿಶುವಿನ ಅಜ್ಜಿ ಎತ್ತಿಕೊಂಡರೂ ಶಿಶು ಸುಮ್ಮನಾಗಬಹುದು. ಏಕೆಂದರೆ ತಾಯಿ-ಮಗಳ ಫೆರಮೋನುಗಳು ಬಹುಪಾಲು ಹೋಲುತ್ತವೆ.”⁸ ತಾಯಿಯಾದವಳು ತನ್ನ ಮಗುವನ್ನು ಜೀವಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಪ್ರೀತಿಸಲು ಹಾಗೂ ಮಕ್ಕಳಿಗಾಗಿ ಎಂತಹ ತ್ಯಾಗಕ್ಕೂ ಸಿದ್ಧಳಾಗುವ ಹಾಗೆ ಅನುಬಂಧವನ್ನು ಲೇಖಕಿ ಕಟ್ಟಿ ಹಾಕಿದ್ದಾರೆ. “ಎದೆಗೂಡಿನ ಮಧ್ಯಭಾಗದಲ್ಲಿ ಹೃದಯವು ವಾಸವಾಗಿದೆ. ಮನುಷ್ಯನು ಬಹುಷಃ ಎಂದಿಗೂ ನಕಲಿ ಮಾಡಲಾಗದ ಅದ್ಭುತ ಅದ್ವಿತೀಯ ಅಂಗ ಹೃದಯ.”⁹

“ಪಿತೃ ಪ್ರಧಾನ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ತಾಯ್ತನ ಅನ್ನುವುದೂ ಕೂಡಾ ಒಂದು ಸಂಸ್ಥೆ. ಅಲ್ಲಿ ತಾಯ್ತನದ ಬಗೆಗೆ ಒತ್ತಡವಿರುತ್ತದೆ. ಇಂತಹ ಸನ್ನಿವೇಶದಲ್ಲಿ ತಾಯ್ತನವು ಕೂಡಾ ಭಾವನಾತ್ಮಕ ಸಂಗತಿಗಳಿಂದ ಪ್ರೇರಿತವಾಗುವುದು ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಿರುತ್ತದೆ.”¹⁰ ಹೆಣ್ಣಲ್ಲಿ ತಾಯ್ತನವೆನ್ನುವುದು ಒಂದು ಮುಖ್ಯವಾದ ಗುಣವೂ ಹೌದು. ತಾಯ್ತನ ಅನ್ನುವುದು ಮನಶ್ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಅಂಶವನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುವ ಸಾಮಾಜಿಕವಾದ ಪ್ರಮೆ”¹¹ “ತಂದೆಗಿಂತ ತಾಯಿಗೆ ಸಾವಿರ ಪಾಲು ಹೆಚ್ಚು ಗೌರವ ತೋರಬೇಕು”¹² “ಹೆಣ್ಣಿನ ತಾಯ್ತನದ ಬಗೆಗೆ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಬರುವ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನವೊಂದು ಹೀಗಿದೆ: ಮಗುವನ್ನು ಹೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಧಾರಣೆ ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಈ ರೀತಿಯ ಸನ್ನಿವೇಶದಲ್ಲಿ ತಾಯ್ತನವು ಭಾವನಾತ್ಮಕ ವಿಷಯಗಳಿಂದ ಪ್ರೇರಿತವಾಗುವುದು ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಹೀಗಾಗಿ ತಾಯಿ ಮಗುವಿನ ಸಂಬಂಧವೂ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಗುರಿಯುಳ್ಳದ್ದಾಗಿರುತ್ತದೆ”¹³

ಎದೆಯ ಹಣತೆ ಮನಕರಗುವ ಕಥನವಿದು. ಮೆಹರು ಅನುಭವಿಸಿದ ಸಂಕಟ, ತಲ್ಲಣಗಳು, ಆ ಸಮಾಜದ ಬಹು ಹೆಣ್ಣುಗಳೊಡನೆ ಮದುವೆಗಳು, ಮಹಿಳೆಯ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಉನ್ನತೀಕರಣಕ್ಕೆ ದಕ್ಕೆಯುಂಟು ಮಾಡುವ ಒಂದು ವಿಧಾನ. ಅವಳ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಆತ್ಮವಿಶ್ವಾಸವನ್ನು ಕುಂದಿಸಲಾಗುತ್ತದೆಂಬ ಬಲವಾದ ತಾತ್ವಿಕತೆಯನ್ನು ಇದು ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸುತ್ತದೆ. ಮತ್ತು ಇದೇ ಸತ್ಯ ಎಂದು ಚರಿತ್ರೆಯು ನಿರ್ಣಾಯಕ ಹಂತವನ್ನು ತಲುಪುತ್ತದೆ.

ತಂದೆ-ತಾಯಿ ಪ್ರೀತಿ ವಾತ್ಸಲ್ಯದ ವಿಶ್ವಾತ್ಮಕವಾದ ಸಂಬಂಧ, ಆಪ್ತತೆ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಬೇಕು. ಉಂಡು ಉಟ್ಟು ಸಂತೋಷದಿಂದ ನಲಿದಾಡಿ ಬೆಳೆಯುವ ಬಾಲ್ಯದಲ್ಲಿ, ಕೌಟುಂಬಿಕ ಕಲಹದಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳು ಕಳೆದು ಹೋಗಬಾರದೆಂದೂ ಲೇಖಕಿಯ ಆಶಯವಾಗಿದೆ. ಮಕ್ಕಳ ಬಾಲ್ಯ ಸುಂದರವಾಗಿ ಆರಾಮವಾಗಿರಬೇಕು. ಕುವೆಂಪುರವರ ಸಣ್ಣಕಥೆ ‘ಸಾಲದ ಮಗು’ ಈ ಕಥೆ ಸುಬ್ಬು ಆರೇಳು ವರ್ಷದ ಮಗು. ಅಪ್ಪನ ಸಾಲದಿಂದಾಗಿ ಬಾಲಕ ಸುಬ್ಬು ಜಮೀನ್ದಾರರ ಜೀತನಾದುದು ಹೃದಯವಿದ್ರಾವಕ. ಸುಬ್ಬು ಅಮ್ಮನನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡ ಹುಡುಗ. ಜಮೀನ್ದಾರರಿಗೆ ಜೀತಗಾರನಾಗಿ ದುಡಿಯುವ ಅಪ್ಪ ಮತ್ತೊಂದು, ಮೇಲೊಂದು ಮದುವೆಗೆ ಸಜ್ಜಾಗಿರುತ್ತಾನೆ. ಆದರೆ ಮಲೆನಾಡ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಂರಚನೆಯಲ್ಲಿ ಮದುವೆ ಮೇಲೊಂದು ಮದುವೆ ಆದರೆ ಹೆಣ್ಣಿಗೆ ತೆರ ಕೊಡಬೇಕು. ಸುಬ್ಬು ತಂದೆ ಜಮೀನ್ದಾರರಲ್ಲಿ ಮತ್ತೆ ಮುನ್ನೂರು ಸಾಲ ಕೇಳುವಲ್ಲಿ ಜಮೀನ್ದಾರ ಕೊಡುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಅಪ್ಪ ಮಾಡಿದ ಮೊದಲ ಸಾಲವೇ ದುಪ್ಪಟ್ಟು. ಈ ಜಮೀನ್ದಾರಿಗೆ ಮಗ ಬಲಿಯಾಗುವ ಸಂದರ್ಭವನ್ನು ಕುವೆಂಪು ನೈಜವಾಗಿ ಚಿತ್ರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಎದೆಯ ಹಣತೆಯಲ್ಲಿಯೂ ತಂದೆಯ ದೆಸೆಯಿಂದಾಗಿ ಸಲ್ಮಾ ವಯಸ್ಸಿಗೆ ಮೀರಿದ ಭಾರವಾದ ಮನೆಯ

ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ಹೊತ್ತಿರುತ್ತಾಳೆ ಆ ಹುಡುಗಿಯ ಇಂಗಿತವಿಷ್ಟೇ ತಾಯಿ ಬೇಕು.

ಮಾನವೀಯತೆ ತಾತ್ವಿಕ ನಿಲುವು ಮತ್ತು ಈ ಸಮುದಾಯದ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳ ವಾಸ್ತವಿಕ ಚಿತ್ರಣವನ್ನು ನಿರೂಪಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಯಾಕೆಂದರೆ ಈ ಕಥಾ ಸಂಕಲನದಲ್ಲಿ ನಿರೂಪಿತ ಎಲ್ಲ ತಾಯ್ತನದ ಸಂಬಂಧಗಳು ತಾಯಿ, ಅತ್ತಿಗೆ, ಅಕ್ಕ, ತಂಗಿಯರು, ನಾದಿನಿಯರು, ಎಲ್ಲರೂ ಕೂಡಾ ಒಂದೇ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದಿರುತ್ತಾರೆ. ವ್ಯವಸ್ಥೆಗೆ ಹೊಂದಿಕೊಂಡು ಹೋಗು 'ಮೆಹರುನ್' ಎಂದೇ ತಿಳಿಸಿದ್ದಾರೆ.

'ಎದೆಯ ಹಣತೆ'ಯು ಕುಟುಂಬದ ಸ್ವರೂಪದಲ್ಲಿ ಹೆಣ್ಣಿಗೆ ಕೇವಲ ಹೆರುವ ಕೆಲಸವಷ್ಟೇ, ಅವಳ ತಾಯ್ತನವು ಕೇವಲ ದೇಹ ಮತ್ತು ಮನಸ್ಸುಗಳನ್ನು ಹೊಂದುವುದರೊಂದಿಗೆ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸ್ಥಿತಿಯ ಮೇಲೆ ಕೂಡಾ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ಬೀರುತ್ತದೆ. "ತಾಯ್ತನವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿನ ವಿಶೇಷ ಅರ್ಹತೆಯೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸಬೇಕು"¹⁴ ಧಾರಣೆಗೆ ಯೋಗ್ಯವಾದ ಒಂದು ಧರ್ಮ ಇದೆ ಅದು ತಾಯ್ತನದ ಧರ್ಮ. ಅದೇ ಧರ್ಮವೇ ಈ ಕಥೆಯನ್ನು ಅಗ್ರಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿರಿಸಿದೆ. 'ಬೂಕರ್'ನ್ನು ಮುಡಿಗೊಳಿಸಿದೆ.

ಮುಸ್ಲಿಂ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳು ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಹೊಂದಬೇಕು, ಅವರಿಗೆ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಬೇಕು. ಧಾರ್ಮಿಕ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳ ಶೋಷಣೆ ನೆಲೆಗಳನ್ನು ಬದಲಾಗುತ್ತಿರುವ ಇಂದಿನ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಂರಚನೆಯನ್ನು ಗಮನದಲ್ಲಿರಿಸಿಕೊಂಡು ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಕೌಟುಂಬಿಕ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ನಿಷ್ಕಲ್ಮಶವಾದ ಒಂದು ಗೌರವದ ಸ್ಥಾನಮಾನವನ್ನು ನೀಡಬೇಕು. ಈ ಸಮಾಜದ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಒಳಗೆ ಎಷ್ಟೇ ಕಷ್ಟಗಳು ಬಂದರೂ ಅವಳು ಸಹಿಸಲೇಬೇಕು. ಬಾನು ಮುಷ್ತಾಕರ ಎಲ್ಲ ರೀತಿಯ ಬರಹಗಳಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯ ಜೀವನದ ಅಂತರಂಗ ಚಿತ್ರಣ ಗಮನಿಸುತ್ತೇವೆ. ಮತ್ತು ಈ ಸಮಾಜದ ಪುರುಷ ಧೋರಣೆಯ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗಳು ಯಾವ ಸ್ವರೂಪದ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿವೆ. ಅವುಗಳ ಮಾದರಿಗಳನ್ನು ಬಾನು ಮುಷ್ತಾಕರ 'ಎದೆಯ ಹಣತೆ' ಸಂಕಲನ ದಾಖಲಿಸಿದೆ.

ಅಡಿ ಟಿಪ್ಪಣಿಗಳು

1. ಸ್ತ್ರೀವಾದಿ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ, ಪು.16
2. ಕಾವ್ಯ ಸಂಗಮ, ಪ್ರೊ. ಚಂದ್ರಗೌಡ ಕುಲಕರ್ಣಿ, ಪು.27-28
3. ಎದೆಯ ಹಣತೆ, ಪು. 91
4. ಗೋವಿಂದ ಕತೆ ಹಾಡು, ಪ್ರೊ. ಟಿ. ಕೇಶವಭಟ್ಟ, ಪು-27,29,32
5. ಜಾಗತಿಕ ವಿಚಾರ ಸಾಹಿತ್ಯ, ಎಚ್. ದಂಡಪ್ಪ, ಪು-149
6. ಎದೆಯ ಹಣತೆ, ಬಾನು ಮುಷ್ತಾಕರ, ಪು-93
7. ಅದೇ, ಪು-98
8. ನಮ್ಮ ದೇಹ ವಿಜ್ಞಾನ, ಟಿ. ಆರ್.ಅನಂತರಾಮ, ಪು.83
9. ಅದೇ, ಪು-148
10. ಸ್ತ್ರೀವಾದಿ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಗಳು, ಪು.120
11. ಅದೇ, ಪು-148
12. ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಗಳು, ಕೆ. ಕೇಶವಮೂರ್ತಿ ಪು.243
13. ಅದೇ, ಪು-228
14. ಸ್ತ್ರೀವಾದಿ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಗಳು, ಪು.97

ಗ್ರಂಥಮಾಲಾ

1. ಎದೆಯ ಹಣತೆ, ಬಾನು ಮುಷ್ತಾಕರ, ಅಭಿರುಚಿ ಪ್ರಕಾಶನ, ಮೈಸೂರು-2025.
2. ಕಾವ್ಯ ಸಂಗಮ, ಪ್ರೊ.ಚಂದ್ರಗೌಡ ಕುಲಕರ್ಣಿ, ಪ್ರಸಾರಾಂಗ, ಕರ್ನಾಟಕ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಧಾರವಾಡ-2010.

3. ಗೋವಿಂದ ಕತೆ ಹಾಡು, ಪ್ರೊ. ಟಿ. ಕೇಶವಭಟ್ಟ, ಚಿರಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಕಾಶನ, ಬೆಂಗಳೂರು.
4. ಜಾಗತಿಕ ವಿಚಾರ ಸಾಹಿತ್ಯ, ಎಚ್. ದಂಡಪ್ಪ, ಕುವೆಂಪು ಭಾಷಾಭಾರತಿ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ, ಬೆಂಗಳೂರು-1956.
5. ಪ್ರಜಾವಾಣಿ, ಜುಲೈ, 12,2025.
6. ಸಂಕ್ರಮಣ, ನೀಲಾ ಪಾಟೀಲ, ಸಂಕ್ರಮಣ ಪ್ರಕಾಶನ, ಧಾರವಾಡ-ಅಕ್ಟೋಬರ್, 2010.
7. ಸಂಶೋಧನ ಜವಾಬ್ದಾರಿ, ಎಂ.ಚಂದ್ರ, ಪ್ರಸಾರಾಂಗ, ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಹಂಪಿ-2018.
8. ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಗಳು, ಕೆ.ಕೇಶವಮೂರ್ತಿ, ದೇಶೀ ಪುಸ್ತಕ, ಬೆಂಗಳೂರು-2013.
9. ಸ್ತ್ರೀವಾದಿ ಆಖ್ಯಾನ, ಡಾ. ಕೇಶವಶರ್ಮ, ಕೆ. ಸಾರಾ ಎಂಟರ್‌ಪ್ರೈಸಸ್, ಮೈಸೂರು-2005.